

רע"פ 3021/16 - משה לוזובסקי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 3021/16

כבוד השופט א' שהם
משה לוזובסקי

לפני:
המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי, מיום 29.2.2016, בעפ"ג 31838-01-16,
שניתן על ידי כב' השופטים ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא
- סג"נ; ו-א' נחליאלי-חיאט

עו"ד ענבר קינן

בשם המבקש:

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא - סג"נ; ו-א' נחליאלי-חיאט), בעפ"ג 31838-01-16, מיום 29.2.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על הכרעת הדין והתקבל ערעורה של המשיבה על גזר הדין של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ע'דרויאן), בת"פ 53820-07-14, הכרעת דין מיום 4.5.2015 וגזר דין מיום 8.12.2015.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 4.5.2015, הורשע המבקש, לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 10.5.2013, בסמוך לשעה 01:45, הגיע המבקש יחד עם שוטרים נוספים, במסגרת תפקידם, לגינה ציבורית ביפו, בה ישב ג'לאל נוסירי [להלן: המתלונן] יחד עם חבריו, כשברשותם בקבוק אלכוהול. המבקש נטל את בקבוק האלכוהול ושפך את תוכנו. כאשר שאל המבקש את המתלונן "למה אתה מסתכל עליי?", השיב המתלונן "למה אסור לי להסתכל?!". בתגובה לכך, התקרב המבקש אל המתלונן וסטר לו באוזנו השמאלית, סטירה אשר גרמה לקרע בעור התוף באוזנו. לאחר מכן, ביקש המתלונן מהמבקש להזדהות בפניו, אולם המבקש התעלם מכך ועזב יחד עם השוטרים האחרים את המקום. לאחר הרשעתו של המבקש בעבירה המיוחסת לו, הופנה המבקש לשירות המבחן, לקבלת תסקיר בעניינו.

3. ביום 17.11.2015, הוגש תסקיר שירות המבחן (להלן: התסקיר), בעניינו של המבקש. בתסקיר פורטו נסיבותיו האישיות של המבקש, ובין היתר נאמר, כי המבקש הינו "בן 31, נשוי ואב לתאומים כבני 5 חודשים, מתגורר בבית ים, עובד במשטרת ישראל כלוחם יס"מ מזה כשמונה שנים". עולה מהתסקיר כי המבקש סיים 12 שנות לימוד, בעל בגרות חלקית, ושירת בצה"ל כלוחם ביחידה מובחרת בחיל הים. שירות המבחן התרשם, על בסיס חוות דעת רבות שהוצגו בפניו, כמו גם תעודות הוקרה שקיבל המבקש בגין פעולותיו במסגרת המשטרה, כי המבקש הינו עובד מסור, אשר "מחויב למערכת ולערכיה, מקצועי, בעל הישגים ופועל באופן ראוי להערכה". עוד עולה מהתסקיר, כי לחובת המבקש עומדת הרשעה קודמת "בגין עבירות שעניינן שימוש לרעה בכוח המשרה וידיעה כוזבת על עבירה". אשר לעבירה המיוחסת לו בהליך הנוכחי, צוין בתסקיר כי המבקש ממשיך להכחיש כי תקף את המתלונן, ולטעון כי פעל בהתאם להנחיות המשטרה. ואולם, שירות המבחן התרשם כי למרות ההכחשה, "להליך המשפטי הנוכחי, משמעות מרתיעה ומטלטלת עבורו, לאור השלכותיו על חייו". לאור זאת, ונוכח הערכת שירות המבחן כי קיים "סיכון בינוני" להישנות המעשים, לא המליץ שירות המבחן על ביטול הרשעתו של המבקש, ולעניין העונש, הומלץ על הטלת צו שירות לתועלת הציבור [להלן: של"צ], בהיקף של 250 שעות.

4. ביום 8.12.2015, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. לצורך קביעת מתחם הענישה, נתן בית המשפט את דעתו לחומרת העבירה בה הורשע המבקש ולנסיבות ביצועה, המצביעות מחד גיסא על הנזק הממשי שנגרם למתלונן, ועל ניצול לרעה של פערי הכוחות בין המבקש לבינו, ומאידך גיסא על כך שעסקינן במעשה לא מתוכנן, ובנזק שאינו קבוע ומתמיד. בית המשפט התייחס לכך ש"הענישה הנוהגת בסוג עבירות זה איננה תואמת את מדיניות הענישה הקבועה בהלכה הפסוקה, שדורשת להחמיר בעונשם של שוטרים חובלניים", ולכך שהמקרה דנן "אינו נושא עמו מאפיינים אשר יצדיקו חריגה מרמת הענישה הנוהגת". בשל כך, קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין מאסר על תנאי לבין 8 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד ענישה נלווית, הכוללת תשלום פיצויים למתלונן.

לאחר מכן, בחן בית המשפט את נסיבותיו האישיות של המבקש, ושקל במסגרת השיקולים לקולה את שירותו הצבאי של המבקש ביחידה מובחרת, ובכלל זאת שירות קבע אשר זכה להערכה רבה מצד מפקדיו; וכן את ביצוע תפקידו במשטרה באופן מסור, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן. לצד החומרה, התחשב בית המשפט בכך שהמבקש הורשע בעבר בעבירות על רקע שימוש אלים בכוח המשרה אשר נתון לידי, ובכך שהמבקש אינו מהסס "לכסות" על מעשיו ברישומים כוזבים. בית המשפט הוסיף, כי "התנהגות זו, חוזרת ונשנית, מעלה ספק גדול בדבר התאמתו של הנאשם [המבקש] להמשך שירות במשטרה", בשל חיוניותו של אמון הציבור לתפקודה. על בסיס שיקולים אלו, השית בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים, תוך שהוא מצוין כי אלה מצויים ברף התחתון של מתחם הענישה שנקבע: 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש, במשך שנתיים, כל עבירת אלימות; של"צ בהיקף של 250 שעות; תשלום קנס בסך של 1,000 ₪ או חודש מאסר תמורתו; וכן פיצוי למתלונן בסך של 5,000 ₪.

5. על הכרעת דינו של בית משפט השלום, הגיש המבקש ערעור לבית המשפט המחוזי, בעוד המשיבה הגישה ערעור על קולת העונש שנגזר עליו. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של המבקש, בציינו כי היה על המבקש להעלות את טענתו בדבר פסלות שופט בית משפט השלום מיד לאחר שנודעה לו עילת הפסלות, ולא "לשמור אותה כ'קלף מנצח' לערכאת הערעור". בית המשפט לא קיבל את הטענה בדבר מחדלי חקירה, בכך שעדים נוספים שנכחו בזירת האירוע לא נחקרו, שכן נעשו מאמצים לאתרם, ואין מדובר במחדלים היורדים לשורשו של עניין, וקבע, על סמך מכלול הראיות, כי "אין כל ספק באשר לאשמתו של המערער [המבקש]". מנגד, מצא בית משפט קמא לנכון לקבל את ערעור המשיבה, בקובעו שהעונש שהושת על המבקש מופרז לקולא. בית משפט קמא ציין, כי "המעשה שעשה המערער [המבקש] קשה מכל זווית ראייה שהענין ייבחן", וכי רישום הדו"ח הכוזב בידי המערער, מהווה נסיבה לחומרה, שגם בה יש להתחשב. בהמשך לכך, ביטל בית משפט קמא את עונש השל"צ שהושת על המבקש בבית משפט השלום, והטיל תחתיו עונש של חודשיים מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

הבקשה לרשות ערעור

6. ביום 11.4.2016, הוגשה בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, היא הבקשה שלפניי. בבקשת רשות הערעור עותר המבקש ליתן לו רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, לבטל את פסק הדין ולהשיב את גזר דינו של בית משפט השלום על כנו. המבקש סבור, כי "עניינו נכנס בגדרי המקרים שבהם מכירה הפסיקה בקיומם של שיקולי צדק פרטניים, מכוחם יש ליתן רשות לערער", שכן בקשה זו מעוררת, לדידו, "שאלה אנושית-מצפונית" כבדת משקל. לטענת המבקש, נסיבותיו האישיות המיוחדות, המצביעות על תרומה רחבת היקף לביטחון המדינה, ועל ערכים חברתיים משמעותיים אשר מהווים נר לרגליו, כפי שאף עולה מתסקיר המבחן, כמו גם הפער ה"עצום" בין העונשים שנגזרו עליו בערכאות הקודמות, מצדיקים את התערבותו של בית משפט זה.

בד בבד עם הגשת בקשת רשות הערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט המחוזי.

דין והכרעה

7. הלכה מושרשת היא, כי בקשות רשות ערעור ב"גלגול שלישי" בפני בית משפט זה, תתקבלנה במשורה ובמקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית או סוגייה ציבורית רחבה, החורגת מעניינים הפרטני של הצדדים הישירים להליך, או כאשר קיים חשש מפני עיוות דין או אי-צדק ממשי שנגרם למבקש (רע"פ 2844/16 ביאלה נ' מדינת ישראל (13.4.2016); רע"פ 2961/16 שחוח נ' עיריית תל אביב- מחלקת חנייה (13.4.2016); רע"פ 2963/16 סטרנס נ' מדינת ישראל (11.4.2016)). לאחר שעיינתי בבקשה שלפניי על נספחיה, סבורני כי אין מתקיימות במסגרתה אמות המידה המצדיקות מתן רשות ערעור, ומטעם זה בלבד יש לדחות את הבקשה.

8. לא למותר הוא להזכיר, כי הבקשה דנן מופנית כלפי חומרת העונש שהושת על המבקש. כפי שנקבע, לא אחת, רשות לערער ב"גלגול שלישי" על חומרת העונש, תינתן רק במקרים בהם ניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (רע"פ 2891/16 זידאן נ' מדינת ישראל (13.4.2016); רע"פ 2649/16 קיסוס נ' מדינת ישראל (6.4.2016); רע"פ 2572/16 סויסה נ' מדינת ישראל (6.4.2016)). בעניינינו, אין בפער בין העונשים שנגזרו על המבקש בערכאות הקודמות כדי להצדיק את התערבותו של בית משפט זה, כאשר העונש שהושת על המבקש בבית משפט קמא אינו סוטה כלל ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות כגון דא, וגם מטעם זה דין הבקשה להידחות.

9. למעלה מן הצורך, אוסיף כי גם לגופו של עניין לא מצאתי מקום להתערב בעונש שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי. נסיבותיו האישיות של המבקש לא נעלמו מעיני הערכאות הקודמות, אשר התחשבו, כדבעי, בשיקולים לקולה שהמבקש מונה בבקשתו. כמו כן, אינני רואה את העונש שהושת על המבקש כעונש חמור יתר על המידה, נוכח מעשיו, וכאשר עומדת לנגד עיני העובדה כי העונש המרבי אשר קבע המחוקק בגין עבירה מעין זו מגיע לשלוש שנות מאסר.

מוצא אני לייחד מספר מילים לחשיבותה של ענישה מרתיעה, בגין ביצוען של עבירות אלימות על ידי אנשי משטרה, תוך ניצול לרעה של הכוח המצוי בידם. נקיטת אלימות מצד שוטרים הינה תופעה חמורה שאין להשלים עמה ויש לעקרה מן השורש. ראו, בהקשר זה, את שציינתי ברע"פ 8241/13 ברדה נ' מדינת ישראל (25.3.2014):

"המדובר במעשים חמורים ביותר, אשר לצד הפגיעה הכרוכה בהם בכבודו ובגופו של המתלונן, יש בהם כדי לחתור תחת הערכים הבסיסיים המנחים את משטרת ישראל ולגרום לפגיעה באמון הציבור במערכות אכיפת החוק. אכן, פעמים רבות מלאכת אכיפת שלטון החוק דורשת הפעלת כוח מצידם של שוטרי משטרת ישראל. ואולם, אל לעוסקים במלאכה לנצל את מרותם וסמכות לרעה, ולהפעיל את כוחם ללא כל הצדקה".

מה גם, שאין רבותא בכך שעסקינן בשוטרים המנהלים אורח חיים נורמטיבי, כפי שחזר והדגיש המערער בעניינו, שהרי אלמלא נתון זה, ספק אם היו מתקבלים לעבודה בשורות המשטרה. תמים דעים אני עם קביעת הערכאות הקודמות, כי ההשלכה האפשרית בדבר סיום תפקידו של המבקש במשטרה, בגין הרשתו במקרה זה, אינה שלילית בהכרח, ומהווה פועל יוצא ממעשיו. מעשים, אשר פוגעים באופן חריף באמון הציבור וכן במעמדם וכבודם של השוטרים.

10. אשר על כן, דין הבקשה להידחות.

11. לפיכך, מתייתר הצורך לדון בבקשה לעיכוב ביצוע העונש. המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, ביום 2.5.2016, כפי שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, י"א בניסן התשע"ו (19.4.2016).

ש ו פ ט